

**P
R
O
G
R
A
M
A
S**

2011-2012

Curso Transición

ÍNDICE

1º Cuadrimestre

Páx

-
- **Historia dos Sistemas de Benestar Social** (Formación Básica)... **3**
 - **Fundamentos de Economía** (Formación Básica)..... **6**
 - **Teorías e Modelos de Intervención en T.S.** (Obrigatoria).....**11**
 - **Traballo Social con Comunidades** (Obrigatoria).....**14**
 - **Traballo Social con Individuos e Familias** (Obrigatoria).....**18**

2º Cuadrimestre

Páx

-
- **Investigación e Diagnose en Traballo Social** (Obrigatoria)....**21**
 - **Traballo Social con Grupos** (Obrigatoria).....**25**
 - **Política Social e Traballo Social** (Obrigatoria).....**29**
 - **Traballo Social con Menores** (Optativa).....**33**
 - **A Investigación Cualitativa en Traballo Social** (Optativa)...**37**

G3171105 - Historia dos Sistemas de Benestar Social (O Contexto Institucional do Traballo Social) - Curso 2011/2012

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**
- **Horas ECTS**
- Clase Expositiva: 36.00
- Clase Interactiva Seminario: 9.00
- Horas de Titorías: 3.00
- **Total: 48.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Curso de Transición ao Grao

Profesor: Xoán Carlos Bascuas Jardón

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación e xeitos de provisión dos Servizos Sociais no ámbito español e europeo, así como a estrutura xeral e a organización.
- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación e xeitos de provisión dos subsistemas de benestar social (saúde, educación, garantía de ingresos, vivenda, etc.) no ámbito español e europeo, así como a súa estrutura xeral e a súa organización.
- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación da cooperación ao desenvolvemento

Contidos

- I.- Política social e sistemas de benestar no marco do desenvolvemento da actividade profesional de Traballo Social. O obxecto e os mecanismos de actuación e formas de provisión desde unha perspectiva histórica.
- II.- Estrutura xeral e organización estatal en relación aos sistemas de benestar
- III.- Política social e Educación
- IV.- Política social e Sanidade
- V.- Política social e Vivenda
- VI.- Política social e Emprego
- VII.- Política social e Seguridade Social
- VIII.- Política social e Servizos Sociais
- IX.- Estrutura dos sistemas de benestar nunha perspectiva europea
- X.- A cooperación ao desenvolvemento e as Administracións Públicas

Bibliografía básica e complementaria

.-AA.VV (1986) 4 Siglos de acción social de la beneficencia al bienestar social.Ed. Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en trabajo Social y Asistentes Sociales. Madrid.

- .-AA.VV (1989) Sociedad civil e instituciones democráticas. Ed. Edita Popular S.A.Madrid.
- .- ALEMÁN BRACHO,C. y GARCÉS FERRER,J.(coord.)(1996) Administración Social: servicios de bienestar social.Ed. Siglo XXI. Madrid.
- .-ALEMÁN BRACHO,C. e GARCÉS FERRER,J.(coord.)(1998) Política Social. McGraw-Hill.Madrid.
- .- ALEMÁN BRACHO,C. e GARCÉS FERRER,J.(1999) Fundamentos de bienestar social. Ed.Tirant lo Blanch.Valencia.
- .-ALONSO SECO, JM. e GONZALO GONZÁLEZ,B.(2000) La Asistencia social y los servicios sociales en España.Ed. Boletín Oficial del Estado.Madrid.
- .- .-COLOM, D. e MIRANDA, M.(coord.)(1998) Organizaciones de bienestar. Mira editores. Zaragoza.
- .-COLOM, D. e MIRANDA, M.(coord.)(1999) Poblaciones y bienestar.Ed. Mira editores. Zaragoza.
- .- DÍEZ COLLADO, JR.(1994) El bienestar social: concepto y medida. Ed. Edita Popular S.A.Madrid.
- .-FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e GARCÉS FERRER, J (coord.) (1999) Crítica y futuro del Estado de Bienestar. Ed. Tirant lo Blanch.Valencia.
- .-GARCÉS FERRER, J.(coord.) (1996) Sistema político y administrativo de los servicios sociales. Ed. Tirant lo Blanch.Valencia.
- GINER,S. e SARASA, S. (coord.) (1997) Buen gobierno y política social. Ed.Ariel. Barcelona.
- .-GUTIERREZ RESA, A. e GARCÉS FERER,J. (coord.) (1999) Los servicios sociales en las Comunidades y Ciudades Autónomas. Ed. Tirant lo Blanch.Valencia.
- .-HERRERA GÓMEZ, M. (1998) El tercer sector en los sistemas de bienestar. Ed. Tirant lo Blanch.Valencia.
- .-MIRA-PERCEVAL PASTOR, MT. DE ALFONSETI HARTMANN, N. e GIMÉNEZ BERTOMEU, V. (2007) Servicios Sociales: estructura dinámica, políticas y estrategias en España y la Comunidad Valenciana.Ed. Universidad de Alicante. Alicante.

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Traballo Social sinálase que esta materia contribúe a acadar as seguintes competencias, vinculadas cos obxectivos propostos para a titulación:

Competencias xenéricas:

.-Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

Competencias específicas:

.- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión:
 -Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

Competencias transversais:

- .- Capacidade de análise e síntese.
- .- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- .- Capacidade de razoamento crítico.
- .- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- .- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A docencia está organizada en 36 horas distribuídas en sesións na aula e impartidas ao grupo grande. Outras 9 horas a cada grupo en que se subdivide o grupo grande, distribuídas ao longo do período lectivo en 6 sesións na aula de 1 hora e 30 minutos de duración cada unha. Nas sesións na aula a docencia será de tipo expositivo, con menor participación activa do alumnado, e de tipo interactivo en que si o alumnado terá unha participación máis activa.

Docencia expositiva: A través de exposicións na aula e dando lugar á participación, o profesor explicará aspectos básicos e centrais de cada tema establecido no programa, achegando información esencial e delimitando conceptos, resaltando os aspectos relevantes e as relacións entre eles.

Docencia interactiva: O alumnado individualmente ou organizado en equipos de traballo desenvolverá actividades que requirirán unha participación activa na construción do seu propio coñecemento. Realizarase a lectura/visionado e análise de textos ou material audiovisual con debate titorizado e / ou preguntas na aula. Utilización de bibliografía, fontes estatísticas ou outros materiais vinculados ao programa académico e complementario á teoría impartida na asignatura, ben proporcionado pola profesora ou buscados e achegados polo alumnado, con exposicións por parte de este dos traballos a realizar na aula. Ademais o/a alumno/a terá que realizar un traballo de curso en grupo segundo as pautas específicas a indicar polo profesor.

Titorías académicas: dirixidas a orientar e asesorar as actividades e tarefas propostas ao alumnado, realizadas de forma autónoma tanto individualmente como en grupo. Así mesmo resolveranse dúbidas que se lle poidan presentar ao alumnado no seu proceso de aprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

Haberá un exame final será tipo test, correspondente á convocatoria oficial, que é necesario superar para aprobar a materia. Contará con vinte e cinco preguntas, con tres opcións de resposta cada unha delas. Para cada pregunta, só unha única opción será válida e verdadeira. Cada pregunta respondida correctamente terá un valor de 0,40 puntos. Será obrigatorio responder como mínimo quince preguntas. Admítese un máximo de tres fallos sen penalización algunha. A partir do cuarto erro, cada fallo será sancionado cun desconto de 0,40 puntos.

O exame final liberará o 75% da nota final.

O 25% restante da nota final se corresponderá coa avaliación continua.

No caso de non asistir ás aulas nas que se realizan tarefas puntuábeis, e a ausencia estea xustificada, poden compensarse as tarefas coa elaboración de traballos ou exercicios que lle sexan encomendados polo profesor.

Poderán producirse cambios no sistema de avaliación cando así sexa acordado entre o profesor e o alumnado e sempre que supoña unha mellora para a aprendizaxe.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

- .-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- .-Exercicios: 15 horas
- .-Lectura de textos: 15 horas
- .-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas
- .-Preparación de exposicións orais: 4 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da asignatura necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración do coñecemento teórico e práctico, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada da docencia para aclarar e orientar sobre bibliografía necesaria para afondar en aspectos de maior interese para o/a alumno/a.

Observacións

A asignatura pertence á "Materia: Servizos Sociais" dentro do "Módulo: O contexto Institucional do Traballo Social".

G3171107 - Fundamentos de Economía (Ferramentas Legais e Organizativas para o Traballo Social) - Curso 2011/2012

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**
- **Horas ECTS**
- Clase Expositiva: 36.00
- Clase Interactiva Seminario: 9.00
- Horas de Titorías: 3.00
- **Total: 48.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** curso transición ao Grao

Profesor: Arthur Tamazian Shamajian

Obxectivos da materia

Dacordo co exposto na memoria do Grao en Traballo Social da EUTS os obxetivos básicos da asignatura son os seguintes:

- Coñecer os conceptos básicos da Economía.
- Coñecer os conceptos fundamentais e adquirir as destrezas básicas de xestión económica (orzamentos, contabilidade, etc.), así como da creación de organizacións e formas de autoemprego.
- Ser capaz de aplicar mecanismos de xestión económica de recursos e servizos.

Contidos

Para acadar os obxetivos plantexados para a asignatura os contidos xerais da materia son os seguintes:

- Conceptos básicos de Economía.
- Ferramentas básicas de xestión económica: Técnicas orzamentarias e réxime contable.
- Creación de entidades económicas e a súa vinculación ca xeración de emprego e formas de autoemprego.

A continuación expóñense os descritores básicos do contido de cada un dos temas que integran o programa de docencia expositiva e interactiva:

Tema 1

Técnicas e instrumentos de análise en Economía

Descrición das diferentes técnicas e instrumentos que se empreñan no análise económico teórico e aplicado. Especial incidencia no concepto de relación funcional e no análise de representacións gráficas teóricas e de datos estatísticos.

Tema 2

Axentes económicos e sistemas económicos

Estudo sistemático dos diferentes axentes que interveñen na actividade económica, con especial

incidencia nas organizacións empresariais e no análise das súas actividades e estados contables. Explicación do esquema do fluxo circular da renda. Estudo teórico e aplicado das diferentes formas de organización da actividade económica dun país e da súa vinculación cas principais doutrinas económicas.

Tema 3

O funcionamento do mercado

Análise dos fundamentos básicos da lei da oferta e da demanda e dos elementos determinantes do comportamento dos mercados. Análise matemático e gráfico dos procesos de determinación de prezos de mercado. Estudo dos fallos do mercado e das súas posibles solucións.

Tema 4

O papel económico do Estado

Estudo das xustificacións existentes para a intervención pública na economía e das funcións económicas do Estado nunha economía moderna. Análise de procesos orzamentarios públicos e das diferentes medidas de política económica.

Tema 5

Indicadores económicos e sociais

Análise dos principais indicadores da situación económica e social dun país. Especial atención ó PIB como indicador económico básico e ó IDH como principal indicador da situación socioeconómica (benestar social) dun país. Introducción ós indicadores de desenvolvemento sustentable.

Tema 6

O diñeiro e o financiamento da economía

Estudo do concepto, as funcións e o proceso de creación de diñeiro nunha economía moderna. Análise dos tipos de xuro e do funcionamento das institucións e os mercados financeiros no proceso de financiamento da actividade económica. Estudo do Banco Central e da inflación.

Tema 7

Economía laboral e políticas de emprego

Estudo sistemático do funcionamento do mercado de traballo dende unha perspectiva económica e das teorías explicativas do desemprego. Análise dos principais indicadores do mercado laboral e interpretación dos mesmos. Estudo das principais políticas de emprego con aplicación nos países desenvolvidos.

Tema 8

A distribución da renda e as políticas sociais

Estudo teórico e aplicado sobre os determinantes e a medición da distribución da renda e da riqueza nun país. Análise da xustiza distributiva como obxectivo de política socioeconómica. Estudo das políticas económicas e sociais de carácter redistributivo.

Tema 9

O Estado do Benestar

Análise dos fundamentos económicos do Estado do Benestar. Estudo das diferentes tipoloxías de Estados do Benestar. Píares básicos e perspectivas de futuro do Estado do benestar.

Programa de traballo exclusivo para grupos interactivos:

Está previsto que cada grupo interactivo dispoña dun total de seis sesións ó longo do curso. A programación inicial consiste en desenvolver en clase unha selección das seguintes actividades, dun elevado grao de flexibilidade, dado que ese desenvolvemento depende de numerosos factores que haberá que avaliar durante o transcurso do cuadrimestre:

1. Lectura inicial sobre a materia e preguntas de comprensión de conceptos.
2. Exercicio/práctica sobre análise contable de estados financeiros.
3. Exercicio/práctica sobre funcionamento do mercado e determinación de prezos.
4. Exercicio/práctica sobre orzamentos públicos.
5. Exercicio/práctica sobre indicadores económicos.
6. Exercicio/práctica sobre indicadores de benestar social.
7. Exercicio/práctica sobre indicadores do mercado de traballo.
8. Exercicio/práctica sobre distribución da renda e discusión de políticas redistributivas.
9. Outros exercicios/prácticas, lecturas ou actividades diversas.

Bibliografía básica e complementaria

Alesina, A. e Giavazzi, F. (2009)

El futuro de Europa. Reforma o declive, Antoni Bosch editor.

Amat, O. (2008)

Análisis Económico-Financiero, Gestión 2000, 20ª Edición.

Cuadrado Roura, J. R. (2010, dir.)

Política Económica. Elaboración, objetivos e instrumentos, McGraw-Hill. Cuarta Edición.

Dasgupta, P. (2009)

Economía. Una breve introducción, Alianza Editorial Economía.

Esping-Andersen, G. (2000)

Fundamentos sociales de las economías postindustriales, Ariel.

Esping-Andersen, G. e Palier, B. (2010)

Los tres grandes retos del Estado del Bienestar, Ariel Ciencia Política.

Fernández Díaz, A.; Parejo Gámir, J. A. e Rodríguez Sáiz, L. (2006)

Política Económica, McGraw-Hill, Cuarta Edición.

González, J. J. e Requena, M. (2008, eds.)

Tres décadas de cambio social en España, Alianza Editorial.

Graue, A. (2009)

Fundamentos de Economía, Pearson.

Lipsey, R. G. (1989)

Introducción a la Economía Positiva, Vicens Universidad.

McConnell, C. R.; Brue, S.L. e Macpherson, D. A. (2007)

Economía Laboral, McGraw-Hill, Séptima Edición.

Mankiw, N. G. (2004)

Principios de Economía, McGraw-Hill, Tercera Edición.

Mochón, F. (2010)

Principios de Economía, McGraw-Hill, Quinta edición.

Mochón, F. (2009)
Economía, Teoría y Política, McGraw-Hill, Sexta Edición.

Montagut, T. (2008)
Política social. Una introducción, Ariel Sociología, Tercera Edición revisada y actualizada.

Rodríguez Cabrero, G. (2004)
El Estado del Bienestar en España: debates, desarrollo y retos, Editorial Fundamentos.

Samuelson, P. A. e Nordhaus, W. D. (2006)
Economía, McGraw-Hill, Decimoctava Edición.

Ademáis das referenzas bibliográficas sinaladas, poderán utilizarse en clase artigos técnicos ou periodísticos, información estatística e lecturas que podan aparecer con posterioridade á elaboración deste programa ou que teñan unha utilización que poda ser aconsellable en función do traballo que se estea a realizar en clase, respostando así á idea de flexibilidade da docencia en grupos interactivos.

Competencias

De acordo co exposto na memoria do Grao en Traballo Social da EUTS as competencias da asignatura son as seguintes:

Competencias xenéricas:

.-Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnoses sociais, no eido da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

Competencias específicas:

.-Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural. Esta competencia específica forma parte da competencia específica: Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.

Competencias transversais:

.-Capacidade de análise y síntese.
.-Capacidade de comunicación oral e escrita.
.-Capacidade de razoamento crítico.
.-Capacidade de aprendizaxe autónomo.
.-Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

O traballo presencial na aula consta de docencia expositiva, docencia interactiva e avaliación. O traballo persoal do alumno/a baséase no estudo autónomo individual ou en grupo, na realización de exercicios ou prácticas, na lectura e comprensión de textos especializados, a elaboración de traballos, a visualización de material sobre a asignatura e sondaxe bibliográfica. Todo elo cas cargas horarias que se sinalan na memoria do Grao en Traballo Social da EUTS para a asignatura Fundamentos de Economía.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da asignatura dividirase en dúas partes. 1) Un exame cuxo valor será de 7.5 puntos, e se celebrará na data oficial determinada polo centro e 2) os traballos, exercicios e comentarios realizados en clase, cuxo valor será de 2,5 puntos (prevese inicialmente que cada alumno realice 6 traballos nas horas de docencia con grupos interactivos, catro deles cun valor de 0,5 puntos cada un e dous deles cun

valor de 0,25 puntos cada un).

Para todos aqueles alumnos/as ós que sexa de aplicación a dispensa de asistencia á totalidade do curso ou a dispensa de asistencia ás actividades interactivas a avaliación consistirá nun exame final que se celebrará na data oficial determinada polo centro cun valor de 10 puntos. Ditos alumnos/as deberán poñerse en contacto co profesor da asignatura para coñecer o material que deben utilizar para preparar o exame final da asignatura, que dependerá do nivel de dispensa de asistencia do alumno/a (dispensa da totalidade do curso ou dispensa de actividades interactivas). As dispensas de asistencia deben ser oficiais de acordo ca aplicación da normativa da USC de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ó EEES e co anexo da EUTS a dita normativa.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

O reparto de cargas horarias é o seguinte, de acordo ca memoria do Grao en Traballo Social da EUTS:

Traballo persoal do alumno/a:

Estudio autónomo individual ou en grupo: 50 horas

Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 15 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas

Outras tarefas propostas: 4 horas de sondaxe bibliográfica

Total: 99 horas

Teorías e Modelos de Intervención en Trabajo Social

Profesora: Mª Elena Puñal Romarís

Curso 2011-2012.- Curso de Transición

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender criticamente as diferentes perspectivas teóricas e metodolóxicas en Trabajo Social.
- Ser capaz de analizar a natureza das relacións entre profesionais e usuarios/as, e as potencialidades e dificultades que as marcan, tendo en conta os aspectos relativos ao xénero e a diversidade cultural.
- Coñecer e ser capaz de aplicar os métodos específicos para diferentes ámbitos de atención.
- Coñecer os xeitos de implicar os/as usuarios/as dos servizos de Trabajo Social para incrementar os seus recursos, a súa capacidade e o seu poder para influír nos factores que afectan ás súas vidas.

Contidos

- I.- Teoría e Trabajo Social: diferentes perspectivas.
- II.- Concepto de modelo e a súa utilización en Trabajo Social.
- III.- Xénese e evolución dos diferentes modelos de intervención en Trabajo Social.
- IV.- Metodoloxía e aplicación dos diferentes modelos de intervención en Trabajo Social.

Bibliografía básica e complementaria

ACERO SÁEZ, Cándida (2002) "Teorías aplicadas en la práctica del Trabajo Social" [Primera parte] Revista de Trabajo Social Hoy; Nº 35, 1º cuatrimestre; pp 73 – 96.

.- "Teorías aplicadas en la práctica del Trabajo Social" [Segunda parte] Revista de Trabajo Social Hoy; Nº 36, 2º cuatrimestre; pp 49 – 66.

CÓLOM MASFRET, D. (2007, 3º trimestre) El Management, el Case Management y el Care Management en Trabajo Social. Revista de Servicios Sociales y Política Social, 79, 99-124.

DÍAZ HERRÁEIZ, Eduardo y GARCÍA PÉREZ, Teodoro (1998) "El paradigma de la intervención social" Revista Área Social; Nº 1; pp. 87-111.

EROLES, Carlos (Coord.) (1998) Familia y Trabajo Social; Buenos Aires; Ed. Espacio Editorial.

ESCARTÍN CAPARRÓS, Mª José (1992) Manual de Trabajo Social. Modelos de práctica profesional (Col. Amalgama); Alicante; Ed. Aguaclara.

FERNÁNDEZ GARCÍA, Tomás (Coord.) (2005) Trabajo Social de Casos (Col. Política Social/Servicios Sociales); Madrid; Ed. Alianza Editorial.

GIANNAKOULAS, Andreas y FIZZAROTTI SELVAGGI, Santa (2009) El counselling psicodinámico; Buenos Aires; Ed. Lumen.

GORDILLO, Mª Victoria (2008) Nuevas perspectivas en orientación. Del counseling al coaching; Madrid; Ed. Síntesis.

HOWE, David (1999) Dando sentido a la práctica. Una introducción a la teoría del trabajo social; Granada; Ed. Maristán.

ITÓ H. (1971). Introducción al counseling. El pensamiento de Carl R. Rogers. Madrid: Razón y Fe.

LASCORZ FUMANAL, Aurelio (1998) "Modelos de intervención en Trabajo Social" Revista Área Social; Nº 1; pp. 125 – 136.

MEARNS, Dave y THORNE, Brian (2009) El counselling centrado en la persona en acción, Buenos Aires; Ed. Gran Aldea Editores.

MORÁN CARRILLO, José María, GÓMEZ PÉREZ, Ana María, NAVARRO YÁNEZ, Clemente J. (coord.) (2004) Intervención metodológica en Trabajo Social. Estrategias de intervención y contexto en Trabajo Social (Col. Biblioteca de Temas Sociales 4); Zaragoza; Ed. Certeza

MORAN CARRILLO, José María (2006) Fundamentos del trabajo social: trabajo social y epistemología;

Valencia; Ed. Tirant Lo Blanch.

PAYNE, Malcolm (1995) Teorías contemporáneas del Trabajo Social. Una introducción crítica; Barcelona; Ed. Paidós.

PRA PONTICELLI, Maria Del (2000) Modelos teóricos del Trabajo Social (Col. Humanitas 2000); Buenos Aires; Ed. Lumen-Humanitas.

RANQUET, Mathilde du (1996) Los modelos en Trabajo Social. Intervención con personas y familias; Madrid; Ed. Siglo XXI de España Editores.

RIOS, José Antonio (coord.) (2003) Vocabulario básico de orientación y terapia familiar; Madrid; Ed. Editorial CCS.

SIMON, F.B., STIERLIN H. y WYNNE C. (1988) Vocabulario de terapia familiar; Buenos Aires; Gedisa Editorial.

VISCARRET GARRO, Juan Jesús (2007) Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social (Col. Política Social/Servicios Sociales); Madrid; Ed. Alianza Editorial

.- (2009) "Modelos de intervención en Trabajo Social" en T. Fernández García (Coord.), Fundamentos del Trabajo Social; Madrid; Alianza Editorial, pp. 293-344.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grado en Traballo Social indícase que as competencias a que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xerais:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.
- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Ter capacidade para planificar, implementar, revisar e avaliar a práctica do Traballo Social con persoas, familias, grupos, organizacións, comunidades e con outros profesionais, para a promoción do cambio e a resolución de problemas nas relacións humanas.
- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia expositiva e interactiva e o traballo persoal do/a alumno/a fóra da aula que permite a súa aprendizaxe autónoma.

Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías asesórase ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma e que supoñen un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da materia realízase mediante unha avaliación continua e a superación dun exame escrito para valorar coñecementos adquiridos.

O exame escrito ten un peso do 60% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é do 40%.

É necesario acadar a calificación mínima de "APTO" no exame escrito para poder sumarlle a puntuación pola avaliación continua.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA: 4,0 ptos

- Asistencia ás clases: 1,5 ptos.
- Lectura e exercicios de artigos: 0,5 ptos.
- Elaboración dunha unidade didáctica cun caso: 1,2
- Elaboración de preguntas para o exame: 0,3
- Exposición da unidade didáctica/caso: 0,5.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e esta ausencia estea xustificada, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos ou exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Neste caso poden presentarse posteriormente á convocatoria ordinaria, para ser computados na convocatoria extraordinaria.

No caso de non ter presentada e superada a Unidade Didáctica, será obrigatoria a súa entrega na convocatoria extraordinaria.

SISTEMA DE CONTROL DE ASISTENCIA

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na "Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior" (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases, e teña concedida a dispensa, poderá compensar as faltas de asistencia coa realización dun traballo de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito e defenderá nunha titoría previamente acordada

Poderán producirse cambios no sistema de avaliación cando así sexa acordado entre a profesora e o alumnado, e sempre que supoña unha mellora para a aprendizaxe.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

- Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
 - Exercicios: 15 horas
 - Lectura de textos: 10 horas
 - Elaboración de traballos, visualización de material: 20 horas
 - Preparación de exposiciónes: 4 horas
- TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A metodoloxía utilizada combina a docencia presencial de clases expositivas e interactivas e o traballo persoal do/a alumno/a. A asistencia as clases expositivas e interactivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese para o/a alumno/a.

Recomendacións previas: ter cursadas as asignaturas de Fundamentos de Traballo Social; Historia do Traballo Social; e Ética e Traballo Social.

Traballo social con Comunidades

2º Curso de Grado

Mª Purificación García Álvarez

Obxectivos da materia

- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con comunidades para promover cambios e desenvolver as súas capacidades e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Coñecer os xeitos de intervir con organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca de seus necesidades, circunstancias, penedos, opcións preferentes e recursos, e para promover a participación dous usuarios nos procesos e servizos de Traballo Social.
- Ser capaz de consultar e cooperar con outros, incluídos os usuarios de servizos, comunicando a través das diferenzas tales como límites institucionais e profesionais e as diferenzas de identidade ou linguaxe.
- Ser capaz de promover redes sociais para facer fronte as necesidades.
- Ser capaz de desenvolver os métodos de intervención comunitaria en Traballo Social de maneira que a poboación implíquese na busca de solucións comúns para a mellora das condicións de vida en clave solidaria e de sostibilidade ecolóxica e social.
- Ser capaz de defender as organizacións e comunidades e actuar non sue nome se a situación ou require.
- Ser capaz de identificar os comportamentos de risco.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados

Contidos

- I.- Enfoques teóricos e estratexias de análise e intervención comunitaria.
- II.- Procesos de construción do Traballo Social comunitario, principios, obxectivos, ámbitos e roles profesionais.
- III.- Estratexias de participación cidadá.
- IV.- Métodos, técnicas e instrumentos para analizar, valorar e intervir con comunidades e as súas redes.
- V.- Técnicas de elaboración de diagnósticos participativos, planificación da intervención e execución

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica:

ANDER-EGG, Ezequiel. (1987); A problemática do desenvolvemento da comunidade. Humanitas. Buenos Aires.

KISNERMAN, Natalio. (1990); Comunidade. Humanitas. Buenos Aires.

LILLO, Nieves e ROSELLÓ, Elena.(2001); Manual para o Traballo Social Comunitario. Narcea. Madrid.

FERNANDEZ GARCIA, Tomás e LOPEZ PELAEZ, Antonio. (2008); Traballo Social comunitario: afrontando xuntos os desafíos Do século XXI; Alianza Editorial. Madrid.

Bibliografía complementaria:

DE ROBERTIS, Cristina. (1994); Intervención colectiva en Traballo Social. Traballo con grupos e comunidades. Buenos Aires. Ateneo.

LÓPEZ DE CEBALLOS, Paloma. (1998); Un método para a investigación-acción participativa. Popular. Madrid.

MARCHIONI, Marco. (2001); Comunidade, participación e desenvolvemento. Teoría e metodoloxía da intervención comunitaria. Popular. Madrid.

MARCHIONI, Marco. (2001); Comunidade e cambio social. Teoría e praxis da acción comunitaria. Popular. Madrid.

NOGUEIRAS MASCAREÑAS, (1996); Luis Miguel. A práctica e a teoría do Desenvolvemento Comunitario. Narcea. Madrid,

QUINTANA. J.Mª. (1985); Fundamentos de Animación Sociocultural. Narcea. S.A. Madrid

REZSOHAZY, Rudolf. (1988); O desenvolvemento comunitario. Participar, programar, innovar. Narcea. Madrid.

TRIGUEROS GUARDIOLA, Isabel. (1991); Manual de prácticas de Traballo Social Comunitario no movemento cidadán. Século XXI. Madrid.

XUNTA de GALICIA. (1996);Experiencias de Traballo Comunitario en Galicia. Xunta de Galicia (Col. Drogodependencias, 19). Santiago de Compostela.

Competencias

Competencias Xerais:

- .- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.
- .- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos

sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.

.- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

Competencias Específicas:

.- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.

.- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.

.- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.

.- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.

.- Ter capacidade para planificar, implementar, revisar e avaliar a práctica do Traballo Social con persoas, familias,

grupos, organizacións, comunidades e con outros profesionais, para a promoción do cambio e a resolución de problemas nas relacións humanas..- Saber responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.

.- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.

.- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando a subministración de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.

.- Desenvolver aptitudes para saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio a que poidan acceder e desenvolver.

.- Adquirir facultades para promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal. Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.

.-Ter capacidade para apoiar ás persoas para que sexan capaces de manifestar as necesidades, puntos de vista e circunstancias.

.- Desenvolver habilidades para defender ás persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o require.

.- Ter capacidade para actuar na resolución das situacións de risco coas persoas así como para as propias e as dos colegas de profesión.

.- Diferenciar e actuar na resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza do mesmo.

.- Ter capacidade para administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización.

.- Desenvolver aptitudes para traballar de maneira eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e multiorganizacionais col propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de maneira constructiva os posibles desacordos existentes

.- Capacidade de análise e síntese

.- Capacidade de comunicación oral e escrita

.- Capacidade de resolución de problemas

.- Capacidade de traballo en equipo

.- Capacidade para as relacións interpersoais

.-Capacidade de recoñecemento á diversidade e a multiculturalidade

.- Capacidade de razoamento crítico

- .- Capacidade de compromiso ético
- .- Capacidade de aprendizaxe autónomo
- .- Capacidade de liderazgo
- .- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A docencia expositiva ten asignadas 24 sesións, distribuídas á longo do cuatrimestre. A súa finalidade é a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado a aprendizaxe autónoma.

A docencia interactiva de 9 sesións de dúas horas, distribuídas no cuatrimestre, pretende que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías se asesora ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma polo/o alumno/a, que supón un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da materia realízase mediante unha modalidade mixta, conformada pola avaliación continua e pola realización dunha proba liberatoria e exame final.

Realízase unha proba escrita liberatoria de toda a materia nos últimos días do cuatrimestre, no caso de non superala ou non presentarse a ela, o alumnado será avaliado nas convocatorias finais de exames. En ambos os dous casos, o peso das probas escritas é dun 70,0% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é dun 30%.

Cómpre acadar unha puntuación mínima dun 4 no exame para poder sumar a puntuación da avaliación continua. A materia estará aprobada cando se chegue ao total de 5.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA:

Asistencia ás clases interactivas: 1 punto

Traballo grupal dun estudo comunitario a concretar coa profesora: 1 punto

Elaboración de prácticos realizados nas clases: 1 punto

TOTAL: 3,0 pts. Cómputo a valorar na cualificación final

A asistencia a clases interactivas se gradúa da seguinte maneira:

- O 100% das asistencias: 1 punto

- O 90% das asistencias: 0,9 pts

- O 80% das asistencias: 0,8 pts

- O 70% das asistencias: 0,7 pts

- O 60% das asistencias: 0,6 pts

menos do 60% das asistencias non puntuán.

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e as causas por que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno dá USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir as clases interactivas, e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas de asistencia coa realización dun traballo. A temática e a metodoloxía que hai que seguir, para esta compensación, será acordada entre a profesora e o alumno.

Poderán darse cambios, sempre beneficiosos para a aprendizaxe do alumno, na avaliación continua, desde que se chegue a acordos entre a profesora e os alumnos.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do alumno/a:

Estudo autónomo individual ou en grupo.....50 horas

Exercicios.....15 horas
Lectura de textos..... 10 horas
Elaboración de traballos, visualización de material20 horas
Outras tarefas propostas como acceso a paxinas web, sondaxe e comentario de noticias..... 4 h.
Total..... 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

- A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctico.
- A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.
- Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder profundar nas parcelas de maior interese para o/o alumno/a.

Ter cursadas as materias de Fundamentos do Traballo social; Historia do Traballo Social e Ética e Traballo Social

Traballo social con individuos e familias

Profesora: Lourdes Besada Agra

Curso 2011-12. 3º de grado

Obxectivos da materia

- Ser capaz de analizar a natureza das relacións entre profesionais e usuarios, e as potencialidades e dificultades que as marcan, tendo en conta os aspectos relativos ao xénero e a diversidade cultural.
- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con individuos e familias para promover cambios e desenvolver as súas capacidades e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Coñecer os modos de intervir con persoas e familias para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, e para promover a participación dos usuarios nos procesos e servizos de Traballo Social.
- Coñecer os modos de implicar aos usuarios nos servizos de Traballo Social para incrementar os seus recursos, a súa capacidade e o seu poder para influir nos factores que afectan as súas vidas.
- Ser capaz de desenvolver os principais métodos de apoio individual e familiar.
- Ser capaz de promover redes sociais para facer fronte as necesidades.
- Ser capaz de aplicar as estratexias de resolución de conflitos por medio da negociación e a mediación.
- Ser capaz de defender ás persoas e familias e actuar no seu nome se a situación o require.
- Ser capaz de identificar os comportamentos de risco.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os resultados.

Contidos

TEMA I: O individuo e a familia como unidade de intervención en Traballo Social.

TEMA II: A perspectiva ecosistémica de intervención. A perspectiva estrutural e evolutiva da familia. A familia como sistema de relación.

TEMA III: Recollida de información e análise do sistema individual-familiar. As técnicas e o análise operativo da familia

TEMA IV: A relación de axuda e o proceso de cambio: a entrevista. A visita a domicilio

TEMA V: Técnicas, instrumentos e competencias de intervención individual-familiar.

TEMA VI: Sistemas e contextos de intervención: institución, cliente e traballador social.

TEMA VII: Modelos e procedementos de intervención co sistema individual-familiar.

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica

Arranz Freijo, E.; Oliva Delgado, A. (coord.) (2010). Desarrollo psicológico de las nuevas estructuras familiares. Madrid: Pirámide.

Blanco, A.; Rodríguez Marín, J. (2007). intervención psicosocial. Madrid: Pearson Educación SA.

Castillo, S.; Sánchez, M. (2009). Habilidades sociales. Servicios socioculturales y a la comunidad. Módulo transversal. Barcelona: Altamar.

Coletti, M.; Linares, J. L. (comp.) (1997). La intervención sistémica en los Servicios Sociales ante la familia multiproblemática: La experiencia de la ciutat Vella. Barcelona: Paidós.

Costa Cabanillas, M.; López Méndez, E. (2003). Consejo psicológico. Madrid: Síntesis.

Equipo EIF (Universidad de Deusto) (2008). Manual de instrumentos de evaluación familiar. Madrid: CCS.

Fresno García, M. del (2011). Retos para la intervención social con familias en el siglo XXI. Madrid: Trotta. UNED

García Bacete, F. J.; Vaquer Chiva, A. V.; Gomis Bru, C. (2010). Intervención y mediación familiar. Castellón de la Plana: Universitat Jaume I.

Mc. Goldrik, M.; Gerson, R. (1987). Genogramas en la evaluación familiar. Barcelona: Gedisa.

Minuchin, P.; Colapinto, J.; Minuchin, S. (2000). Pobreza, Institución, Familia. Buenos Aires: Amorrortu editores

Ríos, J.A. (dir.) (2009). Personalidad, madurez humana y contexto familiar. Madrid: CCS.

Ranquet, M. de (1996). Los modelos en trabajo social: Intervención con personas y familias. Madrid: Siglo XXI de España editores S.A.

Sánchez Urios, A. (2000). Intervención microsocial: Trabajo social con individuos y familias. Murcia: D.M.

Segado Sánchez-Cabezudo, S. (2011). Nuevas tendencias en Trabajo Social con Familias. Una propuesta para la práctica desde el empowerment. Madrid: Trotta. UNED

Sluzki, C. E. (2002). La red social: Frontera de la práctica sistémica. Barcelona: Gedisa.

Trevithick, P. (2002). Habilidades de comunicación en intervención social. Madrid: Narcea.

Bibliografía complementaria

Castells, P. (2008). Psicología de la familia. Conocernos más para convivir mejor. Barcelona: CEAC.

Fontanals de Nadal, M. D.; Bonet Lluas, R. (2003). Una nueva visión del trabajo psicosocial en el ámbito asistencial. Barcelona: Herder.

Melillo, A; Suarez. E. (2001). Resiliencia: Descubriendo las propias fortalezas. Barcelona: Paidós.

Mustieles Muñoz, D. (2007). La entrevista psicosocial. Proceso y procedimientos. Madrid: Grupo 5 Acción y Gestión social. S.L.

Tizón, J. L (2004). Pérdida, pena, duelo, vivencias, investigación y asistencia. Barcelona: Paidós.

Ubieto, J.R. (2009). El trabajo en red. Usos posibles en Educación, Salud Mental y Servicios Sociales. Barcelona: Gedisa.

Vallés Herrero, J. (2009). Manual del educador social. Intervención en servicios sociales. Madrid: Pirámide.

Viscarret, J. J. (2007): Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social. Madrid: Alianza editorial.

Competencias

COMPETENCIAS XENÉRICAS:

- Posuir e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento nese campo.
- Saber aplicar esos coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:

- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.
- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.
- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Saber responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.
- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e cos colegas profesionais negociando o suministro de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.
- Desenvolver aptitudes para saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver.
- Adquirir facultades para promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal.
- Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.
- Desenvolver habilidades para defender ás persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o require.
- Diferenciar e actuar na resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza do mesmo.
- Desenvolver aptitudes para traballar de maneira eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e multiorganizacionais co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de maneira constructiva os posibles desacordos existentes.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de resolución de problemas.
- Capacidade de traballo en equipo.
- Capacidade para as relacións interpersonais.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de compromiso ético.
- Capacidade de aprendizaxe autónomo.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

27 horas docencia expositiva e 18 interactiva

A finalidade das clases expositivas é a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado a aprendizaxe autónoma. A docencia interactiva pretende que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías asesórase ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma, que supoñen un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A proba escrita e/ou exame terán un valor do 70% sobre a cualificación global e o peso da avaliación continúa será do 30%. A avaliación continúa terase en conta sempre que os/as alumnos/as alcancen unha puntuación do exame ou proba escrita igual ou superior a 2,8 sobre 7.

O 30% da avaliación continúa terá en conta o desenvolvemento de actividades do alumnado, individual ou grupalmente, en relación aos aspectos que a continuación se relacionan:

- Asistencia a clases interactivas nas que se traballará a discusión, reflexión e análise de casos ou supostos prácticos e de textos bibliográficos: 2 puntos
- Traballo en base a análise de textos bibliográficos, ou de análise dunha familia: 1 punto
- O sistema de control de asistencia a clases é o establecido polo centro a tales efectos.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases interactivas, e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas de asistencia coa realización dun traballo, a determinar entre o/a alumno/a e a profesora, que entregará por escrito e procederá a súa defensa.

Poderán producirse cambios no sistema de avaliación da materia cando así sexa acordado entre a profesora e o alumnado e sempre que supoña unha mellora para o aprendizaxe.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do alumno/a (total 99 Horas)

- Estudio autónomo individual ou en grupo: 50 Horas.
- Exercicios: 15 Horas.
- Lectura de textos: 10 Horas.
- Elaboración de traballos, visualización do material: 20 Horas.
- Outras tarefas propostas: Análise de familias no cine: 4 Horas.

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia as clases expositivas é de especial importancia para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase que no desenvolvemento temporal da materia o/a alumno/a manteña un contacto periódico coa profesora para a clarificación de conceptos e a orientación bibliográfica axeitada para facilitarlle que poida afondar naquelas parcelas do seu interese.

Recomendacións previas:

Ter cursadas as asignaturas de Fundamentos do Traballo Social; Historia do Traballo Social; Ética e Traballo Social; e Habilidades Sociais e de Comunicación en Traballo Social.

Investigación e Diagnose en Traballo Social

Profesoras: Teresa Facal Fondo, Mª Elena Puñal Romarís

Curso 2011-2012.- Curso de Transición e 2º Curso de Grao

Obxectivos da materia

- Ser capaz de aplicar os diferentes modelos de investigación, diagnóstico e avaliación en Traballo Social ao longo das diversas fases.
- Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, avaliación e práctica do Traballo Social.
- Ser capaz de utilizar os métodos e técnicas para a avaliación de necesidades, capacidades, oportunidades e riscos das persoas usuarias, de grupos e comunidades, incorporando no proceso a participación de persoas ou grupos interesados.
- Ser capaz de analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como base para revisar e mellorar as estratexias profesionais.
- Saber aplicar o coñecemento sobre boas prácticas en Traballo Social.
- Ser capaz de aplicar os modelos e métodos de valoración, incluíndo os factores que subxacen á selección e verificación da información relevante, a natureza do xuízo profesional e os procesos de avaliación de riscos.
- Ser capaz de interpretar datos sobre necesidades e problemas sociais, e sobre os resultados do Traballo Social, desde unha perspectiva non androcéntrica nin etnocéntrica.

Contidos

- I.- Natureza e finalidade do estudo/investigación na intervención desde o Traballo Social. Secuencia do proceso.
- II.- Avaliación de necesidades: perspectivas teórico-metodolóxicas.
- III.- Construción e análise de indicadores de necesidade.
- IV.- Diagnóstico: natureza, finalidade e elementos constitutivos. Diferentes enfoques.
- V.- Toma de decisións: proceso e técnicas.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

AGUILAR, Mª José y ANDER EGG, Ezequiel (1995) Diagnóstico Social. Conceptos y Metodología (Col. Política, Servicios y Trabajo Social), Buenos Aires, Ed. Lumen.

CALLEJO, Javier (Coord.) y otros (2009) Introducción a las técnicas de investigación social, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.

ESCALADA, Mercedes y otros (2001) El Diagnóstico Social: proceso de conocimiento e intervención profesional, (Col. Ciencias Sociales), Buenos Aires, Ed. Espacio Editorial.

RUBIO, M.J. y VARAS, J. (1997), El análisis de la realidad en la intervención social. Métodos y técnicas de investigación, Madrid:CCS.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

ANDER EGG, Ezequiel (1987) Investigación y Diagnóstico para el Trabajo Social, Buenos Aires, Ed. Humanitas.

.- (1989) Técnicas de Investigación Social, Buenos Aires, Ed. Humanitas.

CARDOSO PEREZ, Marcos y otros (2000) Valoración por objetivos e potencialidades en el Trabajo Social (Col. Documentos Técnicos nº 3), Santiago de Compostela, Xunta de Galicia.

GARCÍA HERRERO, Gustavo A. (2008) "Reflexiones y utilidades sobre el diagnóstico social y la programación de la intervención social. Ecos de Mary Richmond", Revista de Servicios Sociales y Política Social. 83, 9-38.

JACOB, André (1985) Metodología de la Investigación Acción, Buenos Aires, Ed. Humanitas.

KISNERMAN, Natalio y otros (1982) El Método: Investigación, (Col. Teoría y Práctica del

Trabajo Social Tomo II), Buenos Aires, Ed. Humanitas.
 .- (1984) El Método: Intervención transformadora (Col. Teoría y Práctica del Trabajo Social Tomo III), Madrid, Ed. Humanitas.
 LOPEZ CEBALLOS, Paloma (1987) Un Método para la Investigación-Acción-Participación Madrid, Ed. Popular.
 MARTÍN MUÑOZ, Maite, MIRANDA BARANDALLA, Miguel Felipe, VEGAS ALDALUR, Amaia (1996) Manual de indicadores para el Diagnóstico Social, Bilbao, Ed. Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de la Comunidad Autónoma Vasca.
 MARTÍN MUÑOZ, Maite (2003) "Manual de indicadores para el diagnóstico social", www.diagnosticosocial.com. Acceso;: 25-05-2010.
 OVEJAS LARA, Charo. (2008), "Herramienta de diagnóstico e intervención social. Ecos de Mary Richmond", Revista de Servicios Sociales y Política Social. 83, 47-68.
 PERELLÓ OLIVER, Salvador (2009) Metodología de la investigación social, Madrid, Dykinson S.L.
 PIÑEIRO GUILAMANY, Alberto (1991) Establecimiento de un sistema de evaluación de los servicios sociales. Indicadores, (Col. Servicios Sociales Serie Estudios nº 19) Valencia, Ed. Conselleria de Treball i Seguretat Social.
 RANQUET, Mathilde du (1996) Los modelos en Trabajo Social. Intervención con personas y familias, Madrid, Ed. Siglo XXI.
 RED VEGA, Natividad de la (1993) Aproximaciones al Trabajo Social. (Col. Trabajo Social Serie Textos Universitarios nº 3), Madrid, Ed. Siglo XXI.
 ROBERTIS, Cristina De (1988) Metodología de la Intervención en Trabajo Social, Buenos Aires, Ed. Ateneo.
 RODRIGUEZ GÓMEZ, Gregorio, GIL FLORES, Javier y GARCÍA JIMÉNEZ, Eduardo (1996) Metodología de la investigación cualitativa, Málaga, Ediciones Aljibe.
 ROSSI, Peter H y FREEMEN, Howard E (1989) Evaluación. Un enfoque sistemático para programas sociales, México, Ed. Trillas.
 ROZAS PAGAZA, Margarita (1998) Una perspectiva teórica metodológica de la intervención en Trabajo Social, Buenos Aires, Ed. Espacio Editorial.
 RUEDA PALENZUELA, José Mª (1993) Programar, Implementar proyectos y Evaluar. Instrumentos para

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grado en Traballo Social indícase que as competencias a que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.

.-Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica, ou ética.

- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita

- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia presencial de clases expositivas e interactivas e o traballo persoal do/a alumno/a. Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías se asesora ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma e que supoñen un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da materia realízase mediante unha avaliación continua e a superación de exames escritos.

Realizarase unha proba escrita eliminatória da materia, no caso de non superala ou non presentarse a ela avaliarase esta parte co resto da materia nas convocatorias finais de exames. Por outra parte, se se supera a proba eliminatória gárdase o aprobado para as convocatorias finais do curso, pero non para cursos posteriores.

A avaliación mediante exames ten un peso do 65% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é do 35%.

É necesario acadar a calificación mínima de Apto nos exames para poder sumarlle a puntuación pola avaliación continua.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA: (3,5 ptos.)

- Asistencia ás clases: 1 pto.
- Lectura e exercicios de artigos: 0,9 ptos.
- Elaboración de supostos prácticos: 0,6.
- Elaboración dun proxecto de investigación: 0,5
- Exposición do proxecto: 0,5.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados polas profesoras. Estes traballos poden presentarse posteriormente á convocatoria ordinaria e serán avaliados na convocatoria extraordinaria. No referente ao proxecto de investigación, no caso de non telo presentada e superado, será obrigatoria a súa entrega na convocatoria extraordinaria.

SISTEMA DE CONTROL DE ASITENCIA

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito e defenderá nunha titoría previamente acordada coas profesoras.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas

Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 20 hora

Preparación de exposición: 4 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coas profesoras encargadas para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder profundizar nas parcelas de maior interese para o/o alumno/a.

Recomendacións previas: Ter superadas as asignaturas de Fundamentos de Traballo Social e Socioloxía Xeral.

Traballo Social con Grupos

Profesora: Mª Purificación García Álvarez

Obxectivos da materia

- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con grupos para promover cambios e desenvolver as súas capacidades e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Coñecer os xeitos de intervir con grupos e organizacións para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, e para promover a participación dos usuarios nos procesos e servizos de Traballo Social.
- Coñecer os xeitos de implicar os usuarios dos servizos de Traballo Social para incrementar os seus recursos, a súa capacidade e o seu poder para influír nos factores que afectan ás súas vidas.
- Ser capaz de consultar e cooperar con outros, incluídos os usuarios de servizos, comunicando a través de diferenzas tales como os límites institucionais e profesionais e as diferenzas de identidade ou linguaxe.
- Ser capaz de crear, organizar e apoiar grupos para fins de Traballo Social.
- Ser capaz de defender os grupos e organizacións e actuar no seu nome se a situación requireo.
- Ser capaz de identificar os comportamentos de risco.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.

Contidos

- I.- Traballo Social de grupo: orixe, evolución e obxectivos.
- II.- Conceptualización, tipoloxía e características dos grupos.
- III.- Comunicación, liderado e roles no grupo.
- IV.- Estruturas grupais.
- V.- Proceso grupal e etapas de desenvolvemento.
- VI.- A dinámica de grupos e procesos de cambio.
- VII.- Metodoloxía da intervención en Traballo Social con grupos.
- VIII.- Os grupos educativos, socioeducativos, de axuda mutua e socioterapéutica

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica:

- BREZMES, Milagros. (2001); La intervención en Trabajo Social. Salamanca Hesperides.
GIL, Francisco. (1999); Introducción a la Psicología de los grupos. Pirámide. Madrid.
KISNERMAN, Natalio. (1985); Servicio Social de Grupo. Buenos Aires. Humanitas.
LÓPEZ DE CEBALLOS, Paloma. (1998); Un método para la investigación-acción participativa. Popular. Madrid.
MAMBRIANI, S. (1993); La comunicación en las relaciones de ayuda; Humanes. Madrid.
TSCHORNE, Patricia.(1993); Dinámica de Grupos en Trabajo Social. Atención Primaria y Salud Comunitaria. Salamanca. Amarú Ediciones.
ZASTROW, Charles H. (2008); Trabajo Social con Grupos. Paraninfo. Madrid.
ZAMANILLO, T. (2008); Trabajo social con grupos y pedagogía ciudadana. Sistes. Madrid
- Bibliografía complementaria:
DE ROBERTIS, Cristina. (1994); Intervención colectiva en Trabajo Social. Trabajo con grupos y comunidades. Buenos Aires. Ateneo.
FRANCIA, Alfonso y MATA, Javier. (2001); Dinámica y técnicas de grupos (Col. Educación Social. Plan de Formación de Animadores); 8ª ed. Madrid. Editorial CCS. 2001 (e.o. 1992)
HOSTIE, R. (1986); Técnicas de dinámica de grupo; ICCE; Madrid.

Competencias

Competencias Xerais:

- .- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.

- .- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- .- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

Competencias Específicas:

- .- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.
- .- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.
- .- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.
- .- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- .- Ter capacidade para planificar, implementar, revisar e avaliar a práctica do Traballo Social con persoas, familias, grupos, organizacións, comunidades e con outros profesionais, para a promoción do cambio e a resolución de problemas nas relacións humanas.
- .- Saber responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- .- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.
- .- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando a subministración de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.
- .- Desenvolver aptitudes para saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio a que poidan acceder e desenvolver.
- .- Adquirir facultades para promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal.
- .-Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.
- .-Ter capacidade para apoiar ás persoas para que sexan capaces de manifestar as necesidades, puntos de vista e circunstancias.
- .- Desenvolver habilidades para defender ás persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o require.
- .- Saber preparar e participar nas reunións de toma de decisións ao obxecto de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades.
- .- Ter capacidade para actuar na resolución das situacións de risco coas persoas así como para as propias e as dos colegas de profesión.
- .- Diferenciar e actuar na resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza do mesmo.
- .- Ter capacidade para administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización.
- .- Desenvolver aptitudes para traballar de maneira eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e multiorganizacionais col propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de maneira constructiva os posibles desacordos existentes.

Competencias transversais

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de resolución de problemas
- Capacidade de traballo en equipo
- Capacidade para as relacións interpersoais
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de compromiso ético
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de liderazgo
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A docencia expositiva ten asignadas 24 sesións, distribuídas á longo do cuatrimestre. A súa finalidade é a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado a aprendizaxe autónoma. A docencia interactiva de 9 sesións de dúas horas, distribuídas no cuatrimestre, pretende que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías se asesora ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma polo/a alumno/a, que supón un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da materia realízase mediante unha modalidade mixta, conformada pola avaliación continua e pola realización dunha proba liberatoria e exame final.

Realízase unha proba escrita liberatoria de toda a materia nos últimos días do cuatrimestre, no caso de non superala ou non presentarse a ela, o alumnado será avaliado nas convocatorias finais de exames. En ambos os dous casos, o peso das probas escritas é dun 70,0% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é dun 30%. Cómpre acadar unha puntuación mínima dun 4 no exame para poder sumar a puntuación da avaliación continua. A materia será de aprobado cando se chegue ao total de 5.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA:

Asistencia ás clases interactivas: 1 punto

Traballo grupal a concretar coa profesora: 1 punto

Elaboración de prácticos realizados nas clases interactivas : 1 punto

TOTAL: 3,0 pts. Cómputo a valorar na cualificación final

A asistencia a clases interactivas se gradúa da seguinte maneira:

- O 100% das asistencias: 1 punto
- O 90% das asistencias: 0,9 pts
- O 80% das asistencias: 0,8 pts
- O 70% das asistencias: 0,7 pts
- O 60% das asistencias: 0,6 pts

menos do 60% das asistencias no puntuación.

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e as causas por que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno dá USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir as clases interactivas, e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas de asistencia coa realización dun traballo. A temática e a metodoloxía que hai que seguir, para esta compensación, será acordada entre a profesora e o alumno.

Poderán darse cambios, sempre beneficiosos para a aprendizaxe do alumno, na avaliación continua, desde que se chegue a acordos entre a profesora e os alumnos.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do alumno/a:

Estudo autónomo individual ou en grupo.....50 horas

Exercicios.....15 horas

Lectura de textos..... 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material20 horas

Outras tarefas propostas como, estudo de diferentes tipos de grupos, sondaxe dos grupos a que se pertence e comentario de noticias..... 4 h.

Total..... 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctico.

- A participación nas clases interactivas é fundamentais para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

- Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder profundar nas parcelas de maior interese para o/o alumno/a.

Ter cursadas as materias do Fundamentos do Traballo social; Historia do Traballo Social e Ética e Traballo Social

**POLITICA SOCIAL E TRABALLO SOCIAL
CURSO 2011-2012**

**3º CURSO DE GRAO-2º CUADRIMESTRE
6 ECTS**

PROFESORA: Mª Jesús Castro Neo

Obxectivos da materia

.-Ser capaz de valorar as consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social, así como as achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais.

.-Ser capaz de analizar a natureza dos mecanismos que vehiculan as políticas sociais e as consecuencias de cada un deles en termos de resultados e efectos sobre a desigualdade.

.-Ser capaz de distinguir e recoñecer a articulación de mercado, familia, sociedade civil e estado nas sociedades de benestar e as súas implicacións para o deseño e resultados das políticas.

.-Saber identificar as principais tendencias actuais en materia de política social.

.-Coñecer, comprender e ser capaz de avaliar a articulación territorial e sistémica das políticas de benestar social e os resultados en termos de deseño, implantación e avaliación destas.

Contidos

I.- Política Social, Estado de Benestar e Traballo Social. Consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social

II.- Relacións entre Política Social e Tabajo Social. Achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais

III.- Mecanismos para a aplicación das políticas sociais: resultados e efectos sobre a desigualdade e a exclusión social

IV.- Políticas Sociais sectoriais en España

V.- A articulación dos actores participantes nas políticas sociais

VI.- Tendencias actuais en materia de política social

VII.- A articulación territorial das políticas de Benestar Social

Bibliografía básica e complementaria

.-AA.VV (1986) 4 Siglos de acción social de la beneficencia al bienestar social. Ed. Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en trabajo Social y Asistentes Sociales. Madrid.

.- ALEMÁN BRACHO, C. e GARCÉS FERRER, J. (coord.) (1996) Administración Social: servicios de bienestar social. Ed. Siglo XXI. Madrid.

.-ALEMÁN BRACHO, C. e GARCÉS FERRER, J. (coord.) (1998) Política Social. McGraw-Hill. Madrid.

.-FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e ALEMÁN BRACHO, C. (coord.) (2003) Introducción al trabajo social. Ed. Alianza Editorial. Madrid.

.-FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e GARCÉS FERRER, J. (coord.) (1999) Crítica y futuro del Estado de Bienestar. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia.

.-FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e DE LA FUENTE, Y. (COORD.) (2009) Política Social y Trabajo Social. Ed. Alianza Editorial. Madrid.

.-GARCÉS FERRER, J. (coord.) (1996) Sistema político y administrativo de los servicios sociales. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia.

.-GUTIERREZ RESA, A. e GARCÉS FERER, J. (coord.) (1999) Los servicios sociales en las Comunidades y Ciudades Autónomas. Ed. Tirant lo Blanch. Valencia.

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Traballo Social sinálase que esta materia contribúe a acadar a seguinte competencia, para lograr os obxectivos propostos para a titulación:

Competencias xenéricas:

.- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.

Competencias específicas:

.- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión:

-Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

.-Ter capacidade para administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización.

-Adquirir facultades para contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.

-Adquirir habilidades para participar na xestión e dirección de entidades de benestar social.

.- Ter capacidade para integrar os principios e normas do Código Deontolóxico de Traballo Social e demostrar competencia no exercicio do mesmo.

-Coñecer e aplicar as boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que as implementan.

Competencias transversais:

.- Capacidade de análise e síntese.

.- Capacidade de comunicación oral e escrita.

.- Capacidade de razoamento crítico.

.- Capacidade de aprendizaxe autónoma.

.- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A docencia está organizada en 36 horas distribuídas en sesións na aula , e impartidas ao grupo grande. Outras 9 horas a cada grupo en que se subdivide o grupo grande, distribuídas ao longo do período lectivo en 6 sesións na aula de 1 hora e 30 minutos de duración cada unha. Nas sesións na aula a docencia será de tipo expositivo, con menor participación activa do alumnado, e de tipo interactivo en que si o alumnado terá unha participación máis activa.

Docencia expositiva: A través de exposicións na aula e dando lugar á participación, a profesora explicará aspectos básicos e centrais de cada tema establecido no programa, achegando información esencial e delimitando conceptos, resaltando os aspectos relevantes e as relacións entre eles.

Docencia interactiva: O alumnado individualmente ou organizado en equipos de traballo desenvolverá actividades que requirirán unha participación activa na construción do seu propio coñecemento. Realizarase a lectura/visionado e análise de textos ou material audiovisual con debate titorizado e / ou preguntas na aula. Utilización de bibliografía, fontes estatísticas ou outros materiais vinculados ao programa académico e complementario á teoría impartida na asignatura, ben proporcionado pola profesora ou buscados e achegados polo alumnado, con exposicións por parte de este dos traballos a realizar na aula. Ademais o/a alumno/a terá que realizar un traballo de curso en grupo segundo as pautas específicas a indicar pola profesora.

Através das titorías se orienta e asesora sobre as actividades e tarefas propostas ao alumnado. Así mesmo resolveranse dúbidas que se lle poidan presentar ao alumnado no seu proceso de aprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A valoración da aprendizaxe enténdese como un proceso a través de que se comproba o nivel do logro en relación aos obxectivos sinalados. Toda valoración que hai que realizar responde a unha parte do contido do programa da materia.

A avaliación da materia realizarase mediante unha avaliación continua e a realización dunha proba parcial e exámenes finais.

A proba escrita e exames finais oficiais terá un valor de 80% sobre a cualificación global, e cumprirá acadar unha puntuación mínima de 4 para poder sumar a puntuación obtida na avaliación continua.

A avaliación continua terá un valor do 20%, e realizarase sobre actividades do alumnado elaboradas a nivel individual ou grupal nas sesións interactivas, e sobre a base de:

.-Asistencia regular a clase

0,5 PUNTOS POR :

.-Asistencia a clases interactivas:

6 asistencias: 0,5 ptos.

5 asistencias: 0,4 ptos.

4 asistencias: 0,3 ptos

3 asistencias: 0,2 ptos.

2 asistencias: 0,1 ptos.

1 asistencia: 0 ptos.

1,5 PUNTOS POR:

.-Elaboración de traballos e / ou exposición dos mesmos na aula

.-Lectura e análise de textos, e / ou visionado e análise de material audiovisual

.-Intervencións, reflexións, e análise sobre cuestións expostas na aula

As actividades realizadas na aula non son recuperables fora das sesións docentes establecidas, agás que a non asistencia esté xustificada dentro dos supostos legais establecidos.

Teranse en conta para valorar as actividades anteriores criterios como:

.-Participación activa en clase, tanto espontánea como estruturada, e calidade das mesmas

.-Capacidade creativa

.-Entrega en prazo das actividades propostas

A USC é unha universidade presencial, e o alumnado ten o deber de asistir regularmente ás actividades lectivas programadas.

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro. O prazo e as causas polas que se pode xustificar a non asistencia a clase son as establecidas na Regulación que para tal fin aprobou a USC e as normas propias do centro.

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases interactivas poderá compensar as faltas de asistencia coa realización de actividades alternativas a sinalar pola profesora.

Nos casos previstos que imposibilitan manter a dinámica da avaliación continua presencial o alumnado poderá solicitar a dispensa de asistencia, polo procedemento establecido polo centro e nos prazos fixados. Nestas situacións realizaranse as actividades que oportunamente sexan fixadas co correspondente sistema de avaliación.

Os traballos individuais ou grupais realizados polo alumnado terán que ser orixinais. Calquera traballo copiado suporá un suspenso na materia ata a seguinte convocatoria. Para os efectos de avaliación un mesmo traballo non poderá ser utilizado en varias materias, non sendo que as actividades se programen de forma coordinada.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

- .-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- .-Exercicios: 15 horas
- .-Lectura de textos: 15 horas
- .-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas
- .-Preparación de exposicións orais: 4 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da asignatura necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración do coñecemento teórico e práctico, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada da docencia para aclarar e orientar sobre bibliografía necesaria para afondar en aspectos de maior interese para o/a alumno/a.

Observacións

A asignatura pertence á "Materia: Políticas Sociais e Traballo Social" dentro do "Módulo: O contexto Institucional do Traballo Social".

Recoméndase ter cursadas as asignaturas "Historia dos Sistemas de Benestar Social" e "Fundamentos de Política Social".

Traballo Social e Menores

Profesora: Mª Elena Puñal Romarís

Curso 2011-2012.- Curso de Transición

Obxectivos da materia

- Coñecer o marco normativo, estrutura e funcionamento da atención social aos menores en situación de protección e conflito social.
- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con menores para promover cambios, desenvolvementos e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Coñecer e ser capaz de aplicar os métodos específicos para intervir con menores.
- É capaz de aplicar os métodos de valoración das necesidades e as opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Ser capaz de promover redes sociais para facer fronte as necesidades.
- Ser capaz de identificar os comportamentos de risco.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crise no medio familiar, valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- Coñecer e ser capaz de xestionar e avaliar as políticas e os recursos sociais existentes a nivel territorial no ámbito de menores.
- Ser capaz de deseñar e implementar proxectos de intervención desde o Traballo Social con menores.

Contidos

- I.- Notas históricas da atención ao menor e marco conceptual
- II.- Encadre institucional e política social da atención a menores.
- III.- Marco xurídico regulador
- IV.- Atención aos menores en situación de desprotección
- V.- Menores en situación de conflito social
- VI.- A figura profesional do/a traballador/a social na intervención con menores
- VII.- Recursos sociais no ámbito de menores

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFIA BÁSICA:

CURBELO HERNÁNDEZ, Emiliano A. e GORTAZAR PÉREZ-ARMAS, Elena (2002) "El informe del Equipo Técnico desde la óptica del Trabajo Social en la Ley 5/200" Revista de Servicios Sociales y Política Social, nº 57, 1º trimestre

.- (2003) "Funciones específicas de los trabajadores sociales en el marco de la ley penal del menor 5/2000" Revista de Servicios Sociales y Política Social, nº 61, 1º trimestre

MARTÍN HERNÁNDEZ, Javier (2005) La intervención ante el maltrato infantil. Una revisión del sistema de protección. Madrid. Ed: Ediciones Pirámide.

SORIANO DÍAZ, Andrés (2001) Hablamos de maltrato infantil, Madrid, Ed: San Pablo

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA:

BASANTA DOPICO, José Luis (2000), Intervención psicopedagógica en menores, Santiago de Compostela, Ed: Dirección Xeral de Familia.

CIRILLO, Stefano e Di Blasio, Paola (1991) Niños maltratados. Diagnóstico y terapia familiar, Barcelona, Ed: Paidós.

CYRULNIK, Boris (2002) Los patitos feos. La resiliencia: una infancia infeliz no determina la vida, Barcelona, Ed: Gedisa.

DIRECCIÓN XERAL DE FAMILIA (2002) Guía para a detección do maltrato infantil, Santiago de Compostela, Ed: Xunta de Galicia

GALLI, Jolanda y VIERO, Francesco (2001) El fracaso de la adopción. Prevención y reparación. (Col. Acebo 1), Madrid, Ed: LDM Ediciones.

GALLIGO ESTÉVEZ, Fernando (2009), SOS...Mi chico me pega pero yo le quiero. Cómo ayudar a una chica joven que sufre malos tratos en su pareja. (Col. SOS Psicología Útil), Madrid, Ed: Ediciones Pirámide.

GARCÍA ALBA, Jesús (coord.) (2005), La adopción: situación y desafíos de futuro, Ed: editorial CCS

GARCÍA DIEGUÉZ, Noelia; NOGUEROL NOGUEROL, Victoria (2007) Infancia maltratada.

Manual de intervención, (Col. Psicología Jurídica nº 6), Madrid, Ed. Eos

ISA, Fabiana Alejandra (2009) Acogimiento familiar y adopción. Un aporte interdisciplinario en materia de infancia. Buenos Aires, Ed: Espacio Editorial.

LÁZARO GONZÁLEZ, Isabel E. y MOLINERO MORENO, Eduardo (Coords.) (2009), Adolescencia violencia escolar y bandas juveniles ¿Qué aporta el derecho?, Madrid, Ed: Tecnos.

MONDRAGÓN, Jasone y TRIGUEROS, Isabel (1993), Manual de prácticas de Trabajo Social con menores, Madrid, Ed: Siglo XXI.

.- (2004), Intervención con menores. Acción socioeducativa, Madrid, Ed: Narcea.

MUSITO OCHOA, Gonzalo, ESTÉVEZ LÓPEZ, Estefanía y JIMÉNEZ GUTIÉRREZ, Teresa I (2010), Funcionamiento familiar, convivencia y ajuste en hijos adolescentes, (Col. Acción Familiar 10), Madrid, Ed: Ediciones Cinca.

PALACIOS SÁNCHEZ, Julián (1997) Menores marginados. Perspectiva histórica de su educación e integración social, (Col. Campus), Madrid, Ed: CCS.

PICORNELL LUCAS, Antonia (2006), La infancia en desamparo. (Serie Educación Social 21), Valencia, Ed: Nau Llibres.

POUSSIN, Gerard y LAMY, Anne (2004), Custodia compartida. Como aprovechar sus ventajas y evitar tropiezos, Madrid, Ed: Espasa Calpe.

SEGURA MORALES, Manuel (2007) Jóvenes y adultos con problemas de conducta. Desarrollo de competencias sociales. (Col. Sociocultural); Madrid; Ed. Narcea.

SERRANO RUÍZ CALDERON, Manuel (Coord.) (2007) Los menores en protección, Madrid, Ed. Grupo Difusión.

SUÁREZ SANDOMINGO, José Manuel (1999) Historia dos dereitos da infancia. Santiago de Compostela, Ed: Dirección Xeral de Política Lingüística e Dirección Xeral de Familia.

TRISELIOTIS, John (1993) El trabajo en grupo en la adopción y el acogimiento familiar, Madrid, Ed: Ministerio de Asuntos Sociales.

VV.AA. (2000) "Servicios Sociales

Competencias

No Plan de Estudios do Título de Grao en Trabajo Social indícase que as competencias as que contribúe esta asignatura son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Poseer e comprender os coñecementos que definen ao Trabajo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.
- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Trabajo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.

Competencias específicas:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas y el fortalecimiento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.
- Establecer relacións profesionais co obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.
- .- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fudamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.
- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Ter capacidade para planificar, implementar, revisar e avaliar a práctica do Trabajo Social con persoas, familias, grupos, organizacións, comunidades e con outros profesionais, para a promoción do cambio e a resolución de problemas nas relacións humanas.

- Saber responder a situacións de crises valorando a urxencia das situacións, planificando y desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promocionar o desenvolvendo dos miemos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.
- Saber identificar e traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran dito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise y síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de traballo en equipo
- Capacidade para as relacións interpersoais
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de compromiso ético
- Capacidade de aprendizaxe autónomo
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia presencial de clases expositivas e interactivas e o traballo persoal do/a alumno/a. Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

A través das titorías se asesora ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma y que supoñen un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da asignatura realízase mediante unha avaliación continua e a realización dunha proba parcial e exame final.

Realízase unha proba escrita eliminatoria da materia sobre os tres primeiros temas, no caso de non superala ou non presentarse a ela se avaliará esta parte co resto da materia nas convocatorias finais de exames. Por outra parte, se se supera a proba parcial gárdase o aprobado para as convocatorias finais do curso, pero non para cursos posteriores.

A proba escrita e exame final teñen un peso do 65% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é do 35%.

É necesario acadar a puntuación mínima de Apto nos exames para poder sumarlle a puntuación pola avaliación continúa.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA (TOTAL: 3,5 ptos.):

- Asistencia ás clases: 1,3 pto.
- Lectura, exercicio e exposición do artigo correspondente ao tema I: 0,3 ptos.
- Elaboración dun Informe Social: 0,4 ptos.
- Reflexión escrita sobre a película Lady Bird: 0,4 ptos.
- Participación nos debates sobre noticias de prensa: 0,6 ptos.
- Participación nos debates sobre documentais e películas: 0,5 ptos.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Estes traballos poden presentarse posteriormente á convocatoria ordinaria e serán valorados na convocatoria

extraordinaria.

O Informe Social e as reflexións escritas sobre documentais e películas (tarefas de traballo persoal realizados fora da aula), poden presentarse posteriormente á convocatoria ordinaria e serán valorados na convocatoria extraordinaria.

SISTEMA DE CONTROL DE ASISTENCIA

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito e defenderá nunha titoría previamente acordada coa profesora.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

- Estudio autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- Exercicios: 15 horas
- Lectura de textos: 10 horas
- Elaboración de traballos, visualización de material: 20 horas
- Preparacións de exposicións e debates: 4 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia as clases é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese para o/a alumno/a.

A Investigación Cualitativa en Trabajo Social
Profesora: Patricia Iglesias Souto
Curso 2011-2012.- Curso de Transición

Obxectivos da materia

- Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, avaliación e práctica do Traballo Social desde a perspectiva cualitativa.
- Coñecer e ser capaz de aplicar os diferentes métodos de investigación cualitativa.
- Coñecer e ser capaz de xestionar a información cualitativa a partir dunha diversidade de fontes.
- Ser capaz de empregar os métodos e técnicas cualitativas para a avaliación de necesidades, capacidades, oportunidades e riscos das persoas usuarias, de grupos e comunidades, incorporando no proceso a participación de persoas ou grupos interesados.

Contidos

- I. Perspectiva histórica da investigación cualitativa. A investigación cualitativa en Traballo Social.
- II. Proceso e fases da investigación cualitativa.
- III. A observación participante.
- IV. A entrevista en profundidade.
- V. O grupo de discusión.
- VI. O método biográfico.
- VII. O análise de contido cualitativo.
- VIII. Investigación-acción.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Baez, J. (2007). Investigación cualitativa. Madrid: ESIC.
Ruiz, J.I. (2007). Metodología de la investigación cualitativa. Bilbao: Universidad de Deusto.
Rodríguez, G., Gil, J. e García, E. (1996). Metodología de la investigación cualitativa. Málaga: Aljibe.
Vallés, M. S. (1997). Técnicas cualitativas de investigación social. Madrid: Síntesis
Vasilachis, I. (Dir.). (2006). Estrategias de investigación cualitativa. Barcelona: Gedisa.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Guasch, O. (2002). La observación participante. Madrid: CIS.
Olaz, A. (2008). La entrevista en profundidad. Oviedo: Septem.
Suárez, M. (2005). El grupo de discusión: una herramienta para la investigación cualitativa. Barcelona: Laertes.
Pujadas, J.J. (2002). El método biográfico: el uso de las historias de vida en ciencias sociales. Madrid: CIS.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grao en Traballo Social, indícase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.
- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos

seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.

Competencias específicas:

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de aprendizaxe autónomo.
- Capacidade de creatividade.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A proposta metodolóxica pretende conxugar o formato maxistral das clases expositivas coas metodoloxías activas e participativas das clases interactivas e co traballo autónomo e a autoaprendizaxe por parte do alumnado .

As actividades presenciais expositivas co grupo clase completo terán como obxectivo introducir e explicar o sentido dos distintos temas da materia, clarificar os conceptos básicos, orientar a realización de traballo e estudo por parte do alumnado, relacionar os distintos contidos e facilitar a aprendizaxe significativa.

As clases interactivas irán encamiñadas a profundizar en aspectos concretos das clases teóricas e consistirán na realización de diferentes actividades a través das cales se pretende que o alumnado aprenda, entre outras cousas, a manexar diferentes fontes de información, a transferir coñecementos teóricos á práctica e a elaborar e presentar informes. A concreción das tarefas que se requirirán así como o material necesario serán presentados ao alumnado nas correspondentes sesións interactivas.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

Avaliación da materia

A avaliación da materia inclúe:

- a) Unha avaliación continuada a través da asistencia, a participación e a realización de traballos nas sesións interactivas, cun peso do 40% na cualificación final (10% asistencia; 30% traballos).
- b) A realización dun exame sobre os contidos teóricos e prácticos impartidos, ao que corresponderá o 60% do peso da cualificación final.

Observacións

1. Os alumnos deberán ter acreditada a asistencia a un mínimo do 80% das clases interactivas para poder realizar o exame teórico. No caso de ter máis dun 20% de faltas estas deberán estar xustificadas conforme á normativa vixente. A ausencia inxustificada tamén conleva a imposibilidade de presentar os traballos correspondentes ás sesións perdidas ou outros que sexan solicitados pola profesora como compensatorios. Todo o antedito rexe tanto para a convocatoria ordinaria como para a extraordinaria de recuperación.

2. Será necesario ter superado tanto o exame como os traballos de avaliación continua para poder aprobar a materia.

Sistema de recuperación

1. A ausencia inxustificada a máis do 20% das clases interactivas durante o cuatrimestre conleva a imposibilidade de recuperar a asignatura.
2. A recuperación do exame realizarase na data oficialmente establecida.
3. A recuperación da avaliación continuada realizarase mediante: 1) A superación dunha proba escrita que versará sobre os traballos realizados ao longo do cuatrimestre nas sesións interactivas e que se realizará na data do exame de recuperación, e 2) A presentación dos traballos de recuperación que se estipulen e que deberán ser entregados, como data límite, o día do exame de recuperación. A recuperación da avaliación continuada realizarase sobre un máximo de 3 puntos.
4. Neste curso aquelas persoas que teñan superada unha parte da materia (avaliación continuada ou exame) e a outra suspensa só terán que realizar á recuperación desta última, gardándose a cualificación da parte superada.

Alumnado con dispensa de asistencia:

O alumnado que teñan concedida a dispensa de asistencia seguirá un sistema de avaliación alternativo ao anterior. Dito sistema constará dunha proba escrita sobre os contidos teóricos (80%) e a realización de traballos sobre os temas abordados nas clases interactivas (20%).

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

A materia ten un total de 51 horas de clase presenciais distribuídas en clases expositivas co grupo clase, actividades interactivas, guía de orientación do traballo e titorías e probas de avaliación (exame). Estímase que o alumno deberá realizar unhas 99 horas de traballo autónomo para poder superar a materia. Delas, aproximadamente 50 estarán centradas en tarefas de estudo, preparación de material, busca de información e análise de documentos; 15 na elaboración de exercicios, outras 10 deberán dedicarse á lectura de textos e contidos recomendados; as 24 restantes son para a elaboración de traballos, visualización de material, a resolución de dúbidas e problemas na aprendizaxe dos contidos, etc.

Recomendacións para o estudo da materia

Recoméndase ter cursada a materia de Metodoloxía da Investigación Social.

É importante que o alumnado se implique activamente dende o comezo na dinámica e funcionamento da materia para poder superala con éxito. Asemade, recoméndase unha abordaxe comprensiva e significativa da mesma para o que resulta aconsellable a asistencia regular ás clases expositivas.